

פניני הפרשה

ראה

עלון מס'

1050

שנה כ"א התש"ף

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

איך נותנים צדקה בשמחה?

נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלוקיך בכל מעשך ובכל משלח ידך – רש"י מבאר את טעם הכפילות "נתון תתן" – "אפילו מאה פעמים". ויש להבין איך אפשר לבקש מאדם לתת מאה פעמים ולומר לו "ולא ירע לבבך בתתך לו"?

מיישב החפ"ץ חיים בספרו "אהבת חסד" שהתורה נותנת לנו עצה לדבר בהמשך הפסוק: "כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלוקיך" – אם תחדיר לעצמך את ההבנה שכל הברכה באה מה' אלוקיך, אז נתון תתן לו בשמחה, כי אינך נותן משלך אלא משלו, ודוקא בזכות הנתינה שלך תקבל יותר.

בענין זה כתב הרמב"ם על המשנה באבות "הכל לפי רוב המעשה", שהמעלות יגיעו לאדם לפי רוב מספר המעשים שיעשה. לכן טוב יותר לחלק לכמה אנשים עניים לכל אחד סכום קטן, מאשר סכום אחד גדול לעני אחד, כי על ידי רוב המעשה מתרגל האדם ללחום ביצרו ולנצחו, עד שהנתינה תיעשה לו לטבע שני.

*

מסופר על מהר"ם אלשיך זצ"ל, שהיה בעל חסד גדול, ומנהגו היה שבכל מוצאי שבת כאשר בבתי העניים נגמר האוכל, היה דואג למלאות מחסורם שיהיה להם מה לאכול במשך שבוע הבא. יום אחד הגיע אצלו עני שהיה רעב לאוכל, והאלשיך ביקש שישחטו בשבילו עוף. אחרי השחיטה התברר שהעוף טריפה. ביקש שישחטו עוד עוף, ושוב נמצא טריפה. כך המשיך ושחט 39 עופות וכולם היו טריפה. לבסוף גילה לו העני שהוא השמן בעצמו שרצה לנסותו, וכיון שעמד בנסיון יזכה לחבר פירוש מיוחד לתורה.

שיא תורני	עצה טובה
<p>העיר עם מספר האוכלוסין הגדול ביותר בתנ"ך נינוה. היו בה שנים – עשר רבו אדם, שהם 120,000 נפש.</p>	<p>העיסוק בפרשה בשלחן השבת יכול להיות מרתק ומעורר, אך בהגשה לא נכונה עלול להיות כנאלי ומשעמם. לא חייבים להתעקש על הפורמט הסטנדרטי: "כתוב בפרשה... נשאלת השאלה...". כדאי לפתוח דוקא בסיפור או בדבר הלצה, ומשם לעבור לרעיון התורני. לפעמים דיון ושיחה חיה, יועילו יותר מאשר נאום פרטי. נסו לדוגמא, להפגיש או לעמת את הילדים עם דמות מן הפרשה: "איך אתם הייתם מתנהגים במקומם?". אפשר גם למצוא הקשרים אקטואליים בין הפרשה למה שקרה השבוע. (ע"פ הרב יוני לביא הי"ו)</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"השגחת ההורים על הבנים בענייני החינוך, העיקר ביותר ליתן דעתם על בנם שילמדוהו תורה ומצוות, ולא יניחוהו להיות שובב בלא מקרא ובלא תורה. ובכל יום יזדרזו להוליכו לבית הספר אם לא הלך, וגם להשתדל עם הרב שלו שיתן דעתו עליו. ואם לא למד יפה או שאין לימודו עולה יפה, יוכיחוהו וייסרוהו בשבט פיהם ליתן דעתו על לימודו, בכל אופן שיוכלו - בפרך או בפה רך. גם עליהם לתת דעתם להרגילו שלא יאכל שום דבר בלא ברכה תחלה וסוף, וילמדוהו לעולם שלא להכניס לפיו שום דבר עד שיברך. וכן באכילתו סעודת פת ליטול ידיו ויברך. וכן להזהירו מכל מאכל שיש בו חשש איסור. וכן ירגילוהו תמיד להתפלל בעודו ילד, ולא ימנעו ממנו שום דבר הצריך לתפלה לקנות לו סדור וטלית ותפילין וכל הצריך. ויתנו דעתם עליו בכל יום אם התפלל או לא. ולא לקנות לו טלית ותפילין וסדור ולהניחו להתפלל לבדו בלי השגחה. וביותר ישגיחו עליו על שמירת שבת, ולא יאמר עדיין הוא ילד, כי חנוך לנער על פי דרכו. ובפרט אם כבר הגיע לגיל בר מצוה שצריך מן הדין לשמור השבת".

(מגיד חדשות" ח"ט עמ' פ"ב)

את כל הדבר וגו' לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו. כי יקום בקרבך נביא וגו' (יג. א-ב) – נראה בס"ד לבאר קשר וטעם סמיכות שני פסוקים אלו, שמאחר שמצווה אתה שלא להוסיף או לגרוע על דברי התורה, אם כן גם אם יקום נביא ויעשה לך אותות ומופתים ויורה לך לשנות או להוסיף דבר על מצוות התורה אמור לך לזוז מהן ימין ושמאל, כי לא יתכן שהקב"ה יחזור בו מהמצוה שאמר. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

יתומים ויש אב

לאביהם (שלא כמו הגויים "שלא נקראו בנים לה'... שעליהם ידו הדווים ביום מיתתם, שהם מתים מיתה שאינם עוד בנמצא בין החיים"), ובפטירה אתם שבים אל אביכם שבשמים כבן השב אל אביו, ולכן אל לכם להגזים בביטויי הצער.

הכלי יקר ממשיך להסביר על פי דרך זו גם את הפסוק הבא: "כי עם קדוש אתה לה' אלקיך, וכך פתח ה' להיות לו לעם סגולה מפל העמים אשר על פני האדמה" – המלה "סגולה" פירושה דבר חמדה הנשמר בגזני האוצר. לאמר: כשם שמלכים מכניסים את ה"סגולה" למקום שמור, כך בורא כל הנשמות מכניס את נשמות בניו הנפטרים למקום שמור בבית גזיו והן אינן נאבדות.

ויש להוסיף את ביאור רבי עובדיה ספורנו זצ"ל, שאומות העולם מתגודדים וקורחים על מתייהם, מפני שכאשר מת להם אב או אם הם אכן יתומים ממש, אבל "אתם" עם ישראל, גם אם נפטר לכם חלילה וחס הקרוב ביותר, נשאר לכם קרוב גדול ממנו, שכן "בנים אתם לה' אלוקים" – אב גדול לכם בשמים שהוא קיים לעד ולעולמים, ולעולם אינכם נותרים יתומים.

*

כשהיה הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל ילד קטן, הגיע לתלמוד תורה בו למד איש עשיר, אשר רצה לתרום כסף לילדים. "לילדים היתומים", אמר למלמד, "חפץ אני לתת פי שניים".

הורה המלמד לילדים להתחלק לשתי קבוצות, כאשר בצד אחד יעמדו הילדים שיש להם הורים, ובצד השני יעמדו הילדים היתומים.

שמע זאת מרדכי הקטן, ולמרות שהיה יתום מאב, הלך לעמוד בקבוצה הראשונה. תמה המלמד וניגש להעמידו על טעותו, אך מרדכי התעקש להישאר במקומו.

לאחר שהלך העשיר לדרכו, פנה המלמד למרדכי הקטן ושאל אותו: "מדוע לא הלכת לקבוצה שאין להם אבא?". הילד שלגדולות נועד ענה בתרועת נצחון: "יש לי אבא, אבא שבשמים!".

כאשר נאסר האדמו"ר רבי יוסף יצחק שניאורסון מליובאוויטש זצ"ל על ידי הבולשת הרוסית ונלקח לחקירה צולבת במטה הבולשת, נזהר מלהסגיר פרטים אודות חסידי המפיצים יהדות במחתרת. באחד משלבי החקירה, כשהרבי לא השביע את רצונם של חוקריו, שלף אחד מהם אקדה, כיוון את קנהו לרקתו של הרבי, ואמר: "הצעצוע הזה כבר גרם להרבה אנשים לדבר...". ענה לו הרבי בקור רוח: "הצעצוע הזה יכול להפחיד רק את מי שיש לו עולם אחד ואלילים רבים, לא את מי שיש לו אלוקים אחד ושני עולמות!".

*

המפרשים התקשו מדוע דוקא בציווי המורה לא להתאבל על נפטר באופן מוגזם, הקדים משה רבנו את האמירה "בנים אתם לה' אלוקים"?

האור החיים הקדוש רואה בהקדמה זו מקור לנחמה למתאבלים על יקיריהם. הצער על פטירת הקרוב האהוב נובע מתחושת פרידה סופית מן הנפטר. אכן זו תחושה קשה מאוד, אך אצל עם ישראל – בניו של מקום – יש לפרידה משמעות שונה לגמרי המעמעמת את צער ה'פרידה'.

כדי להסביר את הדבר, הוא מושל משל למלך ששלח את בנו אהובו למשימה חשובה מעבר לים למשך מספר שנים. כשחלפו השנים והבן עמד במשימתו, שלח אליו אביו המלך שלוחים כדי להשיבו אל ארצו. אין ספק שקשה על הבן הפרידה מהמקום שבו שהה בשנים האחרונות, אך קושי הפרידה מתגמד לנוכח שמחתו לשוב אל אביו המלך.

כאלה הם חיי היהודי. כאן בעולם הזה הוא חי בשליחות זמנית שהטיל עליו בוראו. בסיומם של החיים שולח ה' שלוחים ששייכו את הנשמה חזרה אליו, למקום שממנו באה. אין ספק שהפרידה קשה, ויש להתאבל עליה, אולם כשיודעים שהנפטר עשה את שליחותו נאמנה, וכעת הוא שב לאביו שבשמים, האבלות מקבלת פרופורציות.

וזהו שאמר להם משה רבנו: "בנים אתם לה' אלוקים" – הקשר שלכם עם הקב"ה הוא כבנים

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

מאזני צדק

לפני כן ביקש לילך לביתו להביא את סידורו.

עבר זמן מה והחנווני מתמהמה. סברו הקהל כי מרוב בושה נשאר בביתו.

עודם מתלחשים, והנה נכנס החנווני לבית הכנסת כשבידו כפות המאזניים שרגיל להשתמש בהם לשקילה בחנותו. עמד ואמר: "זהו סידורי!". נשא בכפיו את שתי כפות המאזניים עם המעמיד שלהם וקרא: "רבונו של עולם! לימדוני כי שמך מרומז במאזניים שבידי. העיגול הנמצא מעל המעמיד של המאזניים, מרמז לאות י', כף המאזניים מרמזת לאות ה', מעמיד המאזניים מרמז לאות ו' והכף השנייה מרמזת שוב את האות ה'. גלוי וידוע לפניך רבונו של עולם, שבכף מאזניים זה לא נעשה מעולם שמץ של גזל. ובזכות זה מבקשים אנו ממך שתוריד גשמי ברכה!".

עוד לא סיים החנווני תחינתו, וכבר התכסו השמים בעבים והחלו לירד גשמי ברכה מרובים.

שנה אחת שנת בצורת היתה. הכל הרבו בתפלות ובצומות וייחלו לגשמי ברכה ממרומים, ולא נענו. באחד הלילות באו בחלום לגאון המקובל רבי חיים שאול דוויק זצ"ל וגילו לו מן השמים כי אם יבקש מחנווני פלוני שיתפלל, ירדו בזכותו גשמי ברכה.

למחרת, הוציא הרב כרוז כי הכל יתאספו לתפלה ולתענית. כאשר התקבצו כולם בבית הכנסת, פתח הרב את שערי ההיכל, ניגש אל התיבה והחל לקרוא כמה פרקי תהלים בכוונה עצומה. לאחר מכן היסב פניו לעבר הקהל, העביר מבטו על פני הנוכחים כמחפש מישהו, עד שנחה עינו על חנווני פשוט היושב בקרן זוית. לתדהמת כולם, קרא לו והזמינו לעבור לפני התיבה.

רחש עבר בקהל. כולם התפלאו מה מצא הרב בחנווני פשוט זה, ואף החנווני לא ידע את נפשו ואמר: "מי אני ומה אני שאתפלל עבור כל העדה?".

אך הרב לא הרפה, ודחק בו הרבה עד אשר ניאות, אך

☺ זה כא 3חוק! ☺

יהודי הלך רגלית בחום הנורא שבמדבר. הדרך היתה קשה והחום העיק עליו מאוד עד שכשלו רגליו מלכת. נשא היהודי עיניו למרום וביקש: "רבונו של עולם! הזמן לי בבקשה חמור".

לא עבר זמן רב והנה בסמוך אליו עבר שר גוי כשהוא רוכב על אתונו שהמליטה במזל-טוב: עייר צעיר.

חמל השר על העייר הרך, נשא עיניו וראה את היהודי. נהרו פניו, וציוהו לשאת על גבו את העייר עד לעיר... נשא היהודי את העיר על כתפו והצטער "חבל שלא פירטתי בתפילתי שיוזמן לי ה' חמור כדי לרכב עליו (ולא שהחמור ירכב עלי...)".

☺ 3חוק 3חוק אכא... ☺

המתפלל צריך להקפיד שתהיה תפלתו ברורה.
(ע"פ אפטר רבה ז, כד)

ראה זה חדש!

מכון "שרי זבולון" מבשר לציבור הרחב כי בעזרת ה' עומד לצאת לאור מגזין עבדוני ומושקע

שיעסוק במורשת המפוארת של עדת תוניסיה וג'רבא מכל זווית אפשרית

המגזין יצא כל שלושה חודשים, והוא יכלול כתבות סיפורים תמונות וחומרים נדירים

למעוניין להירשם כמנוי, נא לשלוח מייל ל: benifene@gmail.com או ליעזר קשר ב- 050-6235157

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ג שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: אני גרפולוג מומחה מזה כ-40 שנה, ומקבל כתבים מכל רחבי העולם ב"ה. לאחרונה, קיבלתי כתב מבחורה בת 27 יהודיה שביקשה לבדוק כתב של בחור, כדי לדעת אם יש התאמה לזיווג בשבילה. הענין, שכפי שסיפרה לי, הבחור הוא גוי גמור רח"ל, ומצידה הדבר אינו מפריע כלל. כמובן, לפני הכל, ניסיתי בדרכי נועם לבאר ולהסביר לה את חומרת ההתבוללות וכו', ולא עלה בידי. הבחורה מוכנה לשמוע רק דעה אובייקטיבית מקצועית שלי על הבחור. האם במקרה כזה מותר לי לשנות מן האמת, ולכתוב שאין התאמה בכלל מבחינה מקצועית?

תשובה: להגיד לה: "אני לא מתערב ולא אחווה דעתי המקצועית בהצעות כאלה של יהודיה לגוי או להפך. אבל הנסיון מוכיח שנישואים כאלה סופם להתפרק".

שאלה: אלמנה הנישאת לאדם ששמו כשם בנה, יש עם זה בעיה?
תשובה: אין שום בעיה.

שאלה: האם שכרו של המשמח חתן וכלה שאמר רבי יהושע בן לוי שזוכה לתורה שניתנה בחמשה קולות (ברכות ו' ע"ב), זה דוקא בליל החתונה או כל שבעת ימי המשתה?
תשובה: בכל השבוע נקראים חתן וכלה.

שאלה: נהגו בגירבא שחתן וכלה בשבעת ימי חופתם אסור להם ללכת לשמחה אחרת כגון: חתונה, בר מצוה, ברית, וכדומה, ואם חייבים ללכת כגון קרובים, אז הכלה מחליפה תכשיט עם בעלת השמחה. האם יש לזה מקור?
תשובה: אין לזה מקור. שינהגו כן.

שאלה: פעם מצאתי אבידה, הכרזתי עליה תקופה מסוימת במודעה, ואף אחד לא בא לקחתה. אחר כך עלה בדעתי שאולי לא הייתי צריך לקחת את האבידה הזו, כיון שנראה שהונחה שם בכוונה ורק נשכחה, ומסתמא המאבד היה שב לקחתה. כעת היא בידי כבר שלש שנים. מה עלי לעשות?
תשובה: אם היתה דרך הינוח, אסור לקחת. ובדיעבד שלקח והכריז ולא בא אף אחד, הרי אלו שלו (עיין בש"ע סימן ר"ם סעיף ט').

שאלה: מצאתי ארנק עם כסף, והוא שמור אצלי בחנות חדשיים בערך ולא באו הבעלים. האם זה נקרא יאוש או שצריך להכריז?
תשובה: צריך לפרסם בעתון במדור "השבת אבידה" במשך חדשיים.

שאלה: שאלתי עט ממאן דהוא באוטובוס, ושכחתי אותו אצלי. מה אעשה?
תשובה: תרשום מודעה סמוך למקום האוטובוס, ותחכה חדשיים שלשה.

שאלה: אדם שמצא כרטיסיה בלי שם, ובה ניקוב אחד. האם צריך להכריז?
תשובה: אין צריך להכריז, רק לתלות מודעה במקום, ומי שידע לענות כמה ניקובים יש בה – זה סימן.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה
לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

לרפואת דורון בן שרה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל